

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.11.9](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.11.9)

УДК: 336.71

*Н. І. Богомолова,
д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту,
Державний університет інфраструктури та технологій, Київ
ORCID: 0000-0001-5376-2437*

*А. В. Гирянська,
магістрант кафедри фінансів і кредиту,
Державний університет інфраструктури та технологій, Київ
ORCID: 0000-0002-7064-5643*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

*N. Bohomolova
Doctor of Sciences in Economic, Professor, Head of Department
of Finance and Credit, State University of Infrastructure and Technology, Kyiv
A. Hyrianska
Master of Finance and Credit Department,
State University of Infrastructure and Technology, Kyiv*

FEATURES OF MECHANISM FORMATION BANKING SECURITY IN UKRAINE

В статті охарактеризовано сучасний стан та тенденції розвитку банківської системи України. Розкрито основні проблеми функціонування банківських установ на сучасному етапі реформування економіки держави. Проаналізовано сутність і зміст категорії банківської безпеки, показано роль і значення гарантування безпеки банків у системі фінансової безпеки держави. Охарактеризовано ключові загрози та ризики безпеці банків в цілому, окреслено засади підвищення рівня банківської безпеки.

Категорія банківської безпеки характеризується: станом захищеності банківської діяльності та ресурсів фінансової установи, можливістю ефективного розвитку в стратегічному вимірі, здатністю протистояти загрозам, захистом економічних інтересів учасників та можливістю нарощення сукупного фінансово-економічного потенціалу.

Достатній рівень фінансової стійкості та безпеки базується на проведенні моніторингу діяльності, дослідженні внутрішнього та зовнішнього середовища, обґрунтуванні та реалізації комплексу заходів із забезпечення ефективного функціонування та розвитку банків, попередження та мінімізації впливу негативних чинників.

Розвиток банківського сектору вимагає удосконалення механізму фінансової безпеки. Під механізмом фінансової безпеки банківської установи розглядається, з одного боку, – порядок організації фінансової діяльності та окремих її напрямів (управління активами, кредитування, лізинг, факторинг, ін.), а з іншого – сукупність форм, методів та інструментів ефективного використання ресурсів для підвищення результативності банківської діяльності через створення та підтримку безпечних умов її здійснення.

Удосконалення механізму банківської безпеки полягає в реалізації заходів як на рівні банку, так і банківської системи в цілому. Серед заходів виділяються: удосконалення нормативно-законодавчого забезпечення, наближення діяльності до міжнародних стандартів надання банківських послуг, реалізація концептуальних підходів щодо стратегічного управління фінансовою безпекою банків, підвищення якості корпоративного управління та банківського менеджменту, ін.

The article is devoted to the study of the current state and tendencies of development of the banking system in Ukraine. The basic problems of banking institutions' activity at the present stage of reforming the national economy are revealed. The essence and content of the category of banking security are analyzed, the role and importance of guaranteeing the security of banks in the state financial security system are shown. The key threats and risks of banking security in general are outlined, the principles of increasing the level of banking security are defined.

The category of banking security is characterized by the state of protection of banking activities and resources of a financial institution, the ability to effectively develop in a strategic dimension, the ability to withstand threats, protect the economic interests of participants and the ability to increase the overall financial and economic potential.

Adequate level of financial stability and security is based on performance monitoring, internal and external environmental studies, justification and implementation of a set of measures to ensure the effective functioning and development of banks, prevention and minimization of the impact of negative factors.

The development of the banking sector requires improvement of the financial security mechanism. The financial security mechanism of a banking institution is, on the one hand, the order of organization of financial activity and its separate directions (asset management, crediting, leasing, factoring, etc.), and on the other hand, a set of forms, methods and instruments of efficient use of resources for increasing the effectiveness of banking through the creation and maintenance of security conditions for its implementation.

Improvement of the banking security mechanism is the implementation of measures both at the bank level and the banking system. Among the measures are (i) improvement of regulatory and legislative support, (ii) approximation of activities to international standards of banking services, (iii) implementation of conceptual approaches to strategic management of financial security in banks, (iv) improvement the quality of corporate and banking management, etc.

Ключові слова: банківська система; безпека; бізнес; ефективність; механізм; розвиток.

Key words: banking system; security; business; efficiency; mechanism; development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Гарантування безпеки банківського сектору, що формується за рахунок посилення ролі та значення банківського менеджменту, в тому числі його стратегічного бачення, виступає основою не тільки економічної, а й національної безпеки. Від достатнього рівня банківської безпеки залежать перспективи розвитку всіх сфер економіки країни. Непрогнозованість та невизначеність розвитку вітчизняної економіки посилює рівень небезпеки функціонування банківського сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Аналізом проблематики розвитку банківської безпеки займалися вчені та спеціалісти, зокрема серед останніх публікацій доцільно виділити здобутки, представлені в працях таких авторів, як Л.М. Башко, А.П. Бородавко, О.Б. Васильчишин, І.М. Васьків, Ю.В. Дятлова, Н.В. Зачосова, Я.С. Коваль, І.Я. Кулиняк, Д.М. Куценко, А.Є. Лісняк, Л.М. Прокопишин-Рашкевич, Н. С. Ситник, М. А. Славкіна, А. В. Толстошеєва, Д.В. Щербатих, Б. В. Шпильовий, С. М. Яременко та ін. [1-3, 5-8, 10-14].

Автори концентрують свою увагу на важливій ролі та загальноекономічному значенні банківської безпеки як передумови стабільного розвитку національної економіки, показниках та індикаторах банківської безпеки, проблемах державного регулювання безпеки, ефективності окремих напрямів банківської діяльності, тощо. Між тим, недостатність врахування особливостей фінансово-економічних механізмів банківської безпеки знижує ефективність процесів організації та ефективного розвитку банківської сфери.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Аналіз теорії та практики функціонування банківського сектору країни свідчить про невирішені завдання з формування засад гарантування фінансової безпеки даного сектору в умовах трансформації вітчизняної економіки. Дослідження особливостей банківської безпеки в рамках єдиного фінансово-економічного механізму зумовило постановку мети даного дослідження.

Формулювання мети статті. Метою статті є встановлення сучасних особливостей розвитку банківського сектору України та засад механізму його фінансової безпеки.

Висвітлення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням одержаних наукових результатів. Фінансова безпека держави становить складну економічну категорію, що базується на фундаменті бюджетної, боргової, грошово-кредитної, страхової, банківської та інших видах безпеки.

В свою чергу, банківська безпека охоплює ряд напрямів, – це і стан захищеності банківської діяльності як процесу і результату, збереженість ресурсів фінансової установи, можливість ефективного розвитку в стратегічному вимірі, здатність ідентифікувати ризики та протистояти чисельним загрозам, захищати економічні інтереси учасників та нарощувати сукупний потенціал, тощо.

Для гарантування фінансової безпеки банку створюється базові умови забезпечення стабільного функціонування установи на базі моніторингу діяльності, дослідження чинників внутрішнього та зовнішнього середовища, здійснюється розробка та подальша реалізація науково-обґрунтованого комплексу превентивних заходів із забезпечення ефективного функціонування і розвитку банків.

Банківська безпека опосередковано стосується і об'єктів банківської інфраструктури, які в свою чергу також чинять зворотній вплив, охоплює безпеку клієнтів, регулятора, інших учасників фінансових ринків. Взагалі, вузький підхід до визначення даної категорії є недоречним, оскільки система зовнішніх зв'язків банків достатньо складна, а її вплив поширюється на економічний суверенітет держави, діяльність чисельних суб'єктів господарювання та різні верстви населення.

Банківська безпека тісно пов'язана із категорією фінансової стійкості. Можливість протистояти загрозам, нарощуючи антикризовий потенціал, маючи необхідний запас ліквідності та ефективно працюючий банківський менеджмент є необхідною умовою економічного зростання. Водночас система банківської безпеки будується на підставі дослідження загроз та ризиків фінансової стабільності, отже містить як системні складові, так і ситуаційний інструментарій впливу.

Значний вплив на банківську безпеку чинять ризики, зумовлені трансформацією політичної та соціально-економічної сфер країни, ризики, пов'язані з проявами корупції, криміналізацією, «тінізацією» економіки, проблеми складного реформування правоохоронних органів і судової системи, відсутність чіткого стратегічного бачення розвитку фінансових ринків, недостатній рівень впровадження інформаційно-аналітичних та інших інновацій у банківській сфері, тощо.

У «Звіті про фінансову стабільність» Національного банку України (червень 2019 р.) звернуто увагу на недостатню узгодженість, злагодженість і координацію роботи учасників фінансового ринку (НБУ, банків, небанківських фінансових установ, ін.), що загрожує фінансовій безпеці банків, не дозволяє банківському сектору розвиватися як єдине ціле. Серед ризиків банківської безпеки виділяють кредитний ризик, ризик прибутковості, ліквідності, достатності капіталу, валютний та юридичний ризики. Останній (юридичний) за останні два роки значно зріс, НБУ пов'язує це з резонансними судовими рішеннями (зокрема такими як по справах Приватбанку), що на думку експертів ще більше загрожуватиме зниженням довіри населення та бізнес середовища до банківської системи [4].

Функціонування банківської сфери часто пов'язане з передбаченням майбутньої ситуації, – перспективною оцінкою фінансового стану позичальника, прогнозу рівня інфляції, саме тому частина ризиків здебільшого пов'язана з неможливістю ефективного прогнозування тенденцій майбутнього розвитку, нестаціонарністю впливу зовнішніх чинників, тощо. Проблеми та непрогнозованість результатів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, неоднозначність соціально-політичної ситуації в країні, інформаційний вплив, - ці та інші чинники формують нестабільність середовища, в якому функціонують вітчизняні банки.

До основних проблем розвитку банківської системи доцільно віднести неспроможність трансформації заощаджень населення в інвестиції та зниження рівня кредитування реального сектору економіки. В цьому сенсі важливою є підтримка органів державної влади, зокрема, в частині ухвалення законодавчих актів, що врахують особливості та тенденції розвитку банківської системи України. Так, у вересні 2019 р. вже внесені зміни в ряд законодавчих актів, що регулюють ринок фінансових послуг.

В цілому діагностика основних показників банківської системи України свідчить про певні проблеми в цьому фінансовому секторі. Якщо на початку 2016 р. банківську ліцензію мали 123 фінансові установи, то банківська система України на жовтень 2019 року представлена 76-ма комерційними банками, з яких 36 – фінансові установи з іноземним капіталом, в тому числі 24 установи – з 100% іноземним капіталом. Сумарні активи комерційних банків становлять 1373,6 млрд. грн, а їхня рентабельність – 4,75%, рентабельність капіталу біля 38% [9].

Банківська система України характеризується достатньо високим ступенем концентрації, так, після значного скорочення чисельності банків (впродовж 2015- першої половини 2018 р.), на 20 банків припадає понад 90% чистих активів. Характерним є і достатньо високий рівень (частка) проблемних кредитів, водночас, за прогнозними оцінками експертів питома вага проблемних кредитів в банківській системі України може

знизиться до 54% у кінці 2020 р. (з 69% на кінець 2018 р.). При цьому обсяг кредитування реального сектору економіки за 2015-2018 рр. знизився з 51 до 30%, при одночасному зростанні частки споживчого кредитування. За даними НБУ у кредитному реєстрі зібрана інформація про понад 80 тис. позичальників, з них: 66,5% – фізичні особи (більше 53 тис. осіб) і 33,5% – юридичні (біля 27 тис.) [9].

В цілому як свідчать оцінки науковців та практиків [2, 4, 6, 9, 10] рівень безпеки банківського сектору можна охарактеризувати як «середній». У 2018 р. платоспроможні банки отримали 21,7 млрд. грн. чистого прибутку (вперше за 5 останніх років), більшість економічних нормативів (достатності капіталу, різних видів ліквідності, загальної суми інвестування, ін.) знаходиться в межах допустимих інтервалів [9].

Вагоме значення в системі фінансової безпеки банківського сектору має діяльність регулятора, зокрема, моніторинг банківської діяльності, в тому числі аналіз якості банківських послуг, виявлення загроз, розробка інформаційно-аналітичного інструментарію щодо управління безпекою банків та ін. становлять підґрунтя збереження фінансової стабільності банківських установ. В світлі зростання частки споживчого кредитування, НБУ зосереджується в своїй діяльності на ризиках, що з цим пов'язані. Має вплив на показники фінансової безпеки й поступова лібералізація валютного регулювання. Позитивним чинником є зниження облікової ставки до 15,5% річних з 25 жовтня 2019 р. (у відповідності з рішення правління НБУ від 24.10.2019 г. № 797-рш) [9].

Як зазначалось раніше, недостатня узгодженості діяльності суб'єктів фінансового ринку (НБУ, банків, небанківських фінансових установ, ін.), значно загрожує фінансовій безпеці банківського сектору. Відсутність системності та фрагментарність заходів з підвищення рівня ефективності банківської діяльності стали одним з протиріч, розв'язання якого покладено в основу «Стратегії розвитку фінансового сектору до 2025 року», яка спрямована на гармонізацію та синхронізацію дії регуляторів та учасників фінансового ринку. В теоретико-методологічному плані вимога синхронізації та єдиної цілеспрямованості дій суб'єктів ринку забезпечується механізмом банківської безпеки.

Механізм управління банківською безпекою розглядається, з одного боку, як визначений порядок організації фінансової діяльності та окремих її напрямів (управління активами, кредитування, лізинг, факторинг, ін.), а з іншого, як сукупність важелів, форм, методів, інструментів використання ресурсів для підвищення результативності банківської діяльності через створення та підтримку безпечних умов її здійснення. Зазначені структурні елементи потребують виваженого обґрунтування, критерієм ефективності якого стане стабільне функціонування установи на ринку фінансових послуг.

Структурно механізм банківської безпеки складається з важелів (наприклад, планів, прогнозів, бюджетів, програм, нормативів, індикаторів, методик оцінки, ін.), форм (фінансове партнерство, стандартизація процедур, обґрунтованість ставок, інших характеристик банківських продуктів, форм страхового захисту, тощо), методів (ціноутворення, маркетингу, реклами, фінансового планування і прогнозування, аналіз фінансового ринку, системи прийняття рішень), ін. складових, спільне, узгоджене використання яких сприятиме управлінню банківською безпекою.

Отже, механізм як система передбачає тісну взаємодію всіх структурних складових, – досягнення результату забезпечується на основі двох критеріїв: інноваційності складових (використанні сучасних інформаційно-аналітичних технологій банківської діяльності, підвищенні якості ресурсного забезпечення) та максимальній узгодженості окремих елементів, їх відповідності один одному, дотриманні принципів гармонізації, збалансованості, координації процесів та результатів.

Така система будується на основі контролінгу банківської безпеки, Що охоплює цілісне інформаційно-консультаційне, методичне, координаційне (логістичне) забезпечення прийняття управлінських рішень в економічній сфері з урахуванням нових досягнень науки та міжнародної практики процесу управління фінансовою безпекою банківської установи.

Контролінг, в першу чергу, сприятиме адаптації процесу управління фінансовою безпекою банку до змін зовнішнього середовища. Він дозволить поєднати стратегію діяльності з орієнтирами розвитку національної економіки, цілі та задачі розвитку з функціональними одиницями, що безпосередньо задіяні в ідентифікації банківських ризиків, обґрунтуванні тактичних заходів з мінімізації їх впливу на установу, дозволить вчасно коригувати процеси гарантування фінансової безпеки, оцінювати ефективність її реалізації.

Розвиток банківського сектору вимагає постійного удосконалення механізму фінансової безпеки, його адаптації до зміни умов зовнішнього середовища. Удосконалення механізму банківської безпеки полягає в реалізації заходів як на рівні банку, так і банківської системи в цілому. Серед заходів виділяються: удосконалення нормативно-законодавчого забезпечення, комплексні міри по виведенню економічної діяльності із тіньового сектору, антиінфляційна та антимонопольна політика, наближення діяльності фінансових установ до міжнародних стандартів надання банківських послуг, реалізація концептуальних підходів щодо стратегічного управління фінансовою безпекою банків, підвищення якості корпоративного управління та банківського менеджменту, ін.

В цілому більш високим стандартам організації банківської діяльності на базі прийняття обґрунтованих управлінських рішень сприятиме гармонізація законодавства України та міжнародного правового поля у фінансовій сфері, що об'єктивно зумовлено глобалізаційними процесами в економіці. Важливим є й дослідження умов капіталізації банків із залученням інструментів податкових пільг, стимулювання інвестиційної активності банків, інших важелів.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшої роботи у даному напрямку. Гарантування фінансової безпеки держави забезпечується багатьма її складовими, в тому числі й банківською

безпекою. Питання, що стосуються безпеки і стабільності функціонування банку, а також захисту інтересів його клієнтів відносяться до найбільш актуальних та таких, що не мають простих рішень. Між тим, системних та систематичних заходів щодо цілеспрямованого управління банківською безпекою, ініційованих і підтриманих на вищому рівні управління банківським сектором в Україні, таких, що дозволяли б реалізувати механізм управління банківською безпекою на сьогодні проводиться замало.

Питання фінансової безпеки та розробку механізму управління нею більшість банків вирішують самостійно (це стосується документації з управління фінансовою безпекою, її діагностики, процедури аналізу ризиків, інших превентивних заходів). В той же час, міжнародний досвід свідчить про недостатність досліджень, що проводяться за уніфікованими показниками, а дослідження банківських ризиків має охоплювати ширше коло напрямів, зокрема, конкурентні відносини банків, спеціалізацію діяльності банків, ризики, притаманні тому чи іншому регіону, тощо.

Формування ефективного механізму банківської безпеки як джерела та рушійної сили розвитку фінансової сфери сприятиме упорядкуванню діяльності фінансових установ та підвищенню їх конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг, ефективності їх функціонування. Розвиток механізму фінансової безпеки активізуватиме ринкові перетворення та сприятиме збалансованому функціонуванню на основі більш прибуткової діяльності фінансових установ та їх зорієнтованості на перспективу. При цьому, подальших наукових досліджень потребують умови реалізації механізму банківської безпеки.

Література.

1. Васильчишин О.Б. Ликвідність та фінансова стійкість як основні індикатори фінансової безпеки банківської системи України. Економічний аналіз. Т. 24(2). 2016. С. 7-14.
2. Дятлова Ю.В. Механізми розвитку та безпеки банківського кредитування: досвід країн ЄС та сучасні реалії. Вісник економічної науки України. № 2. 2018. С. 51-57.
3. Зачосова Н.В., Куценко Д.М. Державне регулювання системи економічної безпеки банківських установ. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. Вип. 26(1). 2017. С. 144-146.
4. Звіт про фінансову стабільність Національного банку України URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2019-R1.pdf?v=4 (дата звернення: 30.09.2019).
5. Коваль Я.С. Вдосконалення інформаційно-аналітичної системи економічної безпеки банків на державному рівні. Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. Вип. 2. 2019. С. 212-221.
6. Кулиняк І.Я., Прокопишин-Рашкевич Л.М., Бородавко А.П. Оцінювання рівня фінансової безпеки комерційних банків України. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. № 12. 2019. С. 113-118.
7. Лісняк А.С. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансової безпеки банку. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Вип. 2. 2017. С. 118-122.
8. Лісняк А.С. Формування стратегії забезпечення фінансової безпеки банку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Вип. 22(2). 2018. С. 71-77.
9. Національний банк України. URL : <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 30.10.2019).
10. Ситник Н.С., Васьків І. М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. Т. 29(68), № 6. 2018. С. 129-132.
11. Ситник Н.С., Башко Л.М. Фінансова безпека банків як передумова стабільного розвитку банківської діяльності України. Бізнес-навігатор. Вип. 6. 2018. С. 198-202.
12. Славкіна М.А. Теоретичний зміст економічної безпеки банківського сектору національної економіки України. Центрально-український науковий вісник. Економічні науки. Вип. 1. 2018. С. 206-213.
13. Щербатих Д.В., Шпильовий Б.В. Індикатори фінансової безпеки банківської системи України. Причорноморські економічні студії. Вип. 35(2). 2018. С. 122-129.
14. Яременко С.М., Толстошеева А.В. Безпека кредитної діяльності банку та умови її організації в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. Вип. 9(4). 2014. С. 203-207.

References.

1. Vasylychshyn, O.V. (2016), "Liquidity and financial sustainability as the main indicators of financial security of the Ukrainian banking system", *Ekonomicnyi analiz*, vol. 24(2), pp. 7-14.
2. Diatlova, Yu.V. (2018), "Development mechanisms and safety of bank lending: EU countries' experience and current realities", *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, vol. 2, pp. 51-57.
3. Zachosova, N.V. and Kutsenko, D.M. (2017), "State regulation of the economic security of banking institutions", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Ser. : Ekonomichni nauky*, vol. 26(1), pp. 144-146.
4. Zvit pro finansovu stabilnist Natsionalnoho banku Ukrainy, [Online], available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2019-R1.pdf?v=4 (Accessed 30 Sept 2019).

5. Koval, Ya.S. (2019), "Improvement of the information-analytical system of economic security of banks at the state level", *Vcheni zapysky universytetu "KROK". Seriiia : Ekonomika*, vol. 2, pp. 212-221.
6. Kulyniak I.Ya. and Prokopyshyn-Rashkevych L.M. and Borodavko A.P. (2019), "Assessment of financial security level of Ukrainian commercial banks", *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriiia : Ekonomika*, vol. 12, pp. 113-118.
7. Lisniak, A.Ye. (2017), "Theoretical approaches to determining the essence of financial security of the bank", *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vol. 2, pp. 118-122.
8. Lisniak, A.Ye. (2018), "Formation of a strategy for ensuring the financial security of the bank", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo*, vol. 22(2), pp. 71-77.
9. Natsionalny bank Ukrainy (2019), available at: <https://bank.gov.ua> (Accessed 30 Oct 2019).
10. Sytnyk, N.S. and Vaskiv, I.M. (2018), "Financial security of banks as one of the components of financial security of the state", *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia : Ekonomika i upravlinnia*, vol. 6, pp. 129-132.
11. Sytnyk, N.S. and Bashko, L.M. (2018), "Financial security of banks as a prerequisite for stable development of banking activity in Ukraine", *Biznes-navihator*, vol. 6, pp. 198-202.
12. Slavkina, M.A. (2018), "Theoretical content of economic security of the banking sector of the national economy of Ukraine", *Tsentrlnoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*, vol. 1., pp. 206-213.
13. Shcherbatiykh, D.V. and Shpylovyi, B.V. (2018), "Financial security indicators of the banking system of Ukraine", *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol., 35(2), pp. 122-129.
14. Yaremenko, S.M. and Tolstosheieva A.V. (2014), "Security of credit activity of the bank and conditions of its organization in Ukraine", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia : Ekonomichni nauky*, vol. 9(4), pp. 203-207.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2019 р.